

BŐSZE PÉTER

Hogyan írjuk? – avagy szövegcsiszolás

A *Magyar Orvosi Nyelv* előző számában a magyarítás kérdéséről írtunk. Említettük, hogy ez nemcsak új szavak, kifejezések megalkotását jelenti, hanem az ismertebb, illetve a jól ismert szavak magyar megfelelőikkel történő helyettesítését is, amelyet „szövegcsiszolásnak” is nevezhetünk. Két példát – egy-egy bekezdést – mutatunk be, amelyeket találmásra választottunk ki jó tollú, rangos írók munkáiból.

Mindkét példát három változatban mutatjuk be: először magát az eredeti szöveget, másodjára a közismert idegen kifejezések magyar szavakkal – *ezeket dőlt betűvel kiemeljük* – helyettesített, javított átdolgozást és harmadikként a teljesen magyarított és átfogalmazott változatot.

Kérjük a tisztelt olvasókat, mondják el véleményüket és hogy melyik változatot tartják a legszerencsésebbnek!

ELSŐ PÉLDA

1. A szerző eredetileg megfogalmazott szövege

„Az opioidokat évszázadok óta használják antitussiv szerként. Nincs evidencia arra vonatkozóan, hogy egyik vagy másik készítmény előnyösebb lenne ebben az indikációban. Ennek alapján 15-30 mg codein 4-6 óránként az általánosan alkalmazott kezdő terápia. A codein dózisa felfelé titrálható az adekvát hatás eléréséig, vagy mellékhatások megjelenéséig. Érdemes megjegyezni, hogy a pethidin (Dolargan) annak ellenére, hogy opioid, nincs köhögéscsillapító hatása.”

A 2. változat

Az opioidokat évszázadok óta használják *köhögéscsillapító* szerként. Nincs *bizonyíték* arra vonatkozóan, hogy egyik vagy másik készítmény előnyösebb lenne ebben az indikációban. Ennek alapján 15-30 mg *codein* 4-6 óránként az általánosan alkalmazott kezdő *kezelés*. A *codein mennyisége* felfelé titrálható a *megfelelő* hatás eléréséig vagy a mellékhatások megjelenéséig. Érdemes megjegyezni, hogy a *petidinnek* (Dolargan), annak ellenére, hogy opioid, nincs köhögéscsillapító hatása.

A 3. változat

Az ópiumszármazékokat évszázadok óta használják köhögéscsillapításra. Mai tudásunk szerint egyformán hatásosak, tehát célszerű az általános gyakorlatnak megfelelően első választás-

ként a kodein szedését javasolni, 4-6 óránkénti, 15-30 mg-os adagban. Szükség esetén a kodein mennyisége fokozatosan emelhető a megfelelő hatás eléréséig, illetve a mellékhatások megjelenéséig. Érdemes megjegyezni, hogy a petidinnek (Dolargan) – annak ellenére, hogy ópiumszármazék – nincs köhögéscsillapító hatása.

MÁSODIK PÉLDA

1. A szerző eredetileg megfogalmazott változata

„Az antitestek immunglobulinok (Ig), melyek a B-limfociták aktiválódása eredményeként keletkező plazmasejtek által termelt gammaglobulinok. Jellegzetességük az Ag-nel való specifikus kapcsolódás. E kapcsolódás során több funkcióssá válnak. Az adaptív IR részét képezik, eredményességét növelik.”

Megjegyzés: az Ag = antigén és az IR = immunrendszer rövidítésszerűsége a közlemény elején tisztázódtak.

A 2. változat

Az ellenanyagok immunglobulinok (Ig), amelyek a *B-nyiroksejtek* aktiválódásának eredményeként keletkező plazmasejtek által termelt gamma-globulinok. Jellegzetességük az *antigénnel* való specifikus kapcsolódás. E kapcsolódás során *többféle feladat ellátására válnak alkalmassá*. Az adaptív *immunrendszer* részét képezik, eredményességét növelik.

A 3. változat

Az ellenanyagok, azaz az immunglobulinok (Ig) a plazmasejtek termelte γ -globulinok. A plazmasejtek a serkentett B-nyiroksejtek osztódásával keletkeznek. Az ellenanyag-termelés a szerzett immunitás részfolyamata, mely a védekezés hatásosságát növeli. Az ellenanyagok az antigénekhez egyedileg kapcsolódnak, aminek következtében sokféle feladat ellátására alkalmassá válnak.

Megjegyzés: a „teljesen magyarított” változatban is maradtak idegen szavak, mivel ezek teljesen átmentek a közhasználatba és minden bizonnyal a nem szakember számára is érthetőek. Ezek mindenáron történő magyarítása erőltetett lenne.